

Nordjysk runesten var væk i 200 år - nu er den dukket op på en terrasse i Thy

Arkæolog Charlotte Boje Andersen betegner fundet som »et af de største øjeblikke i min tid«.

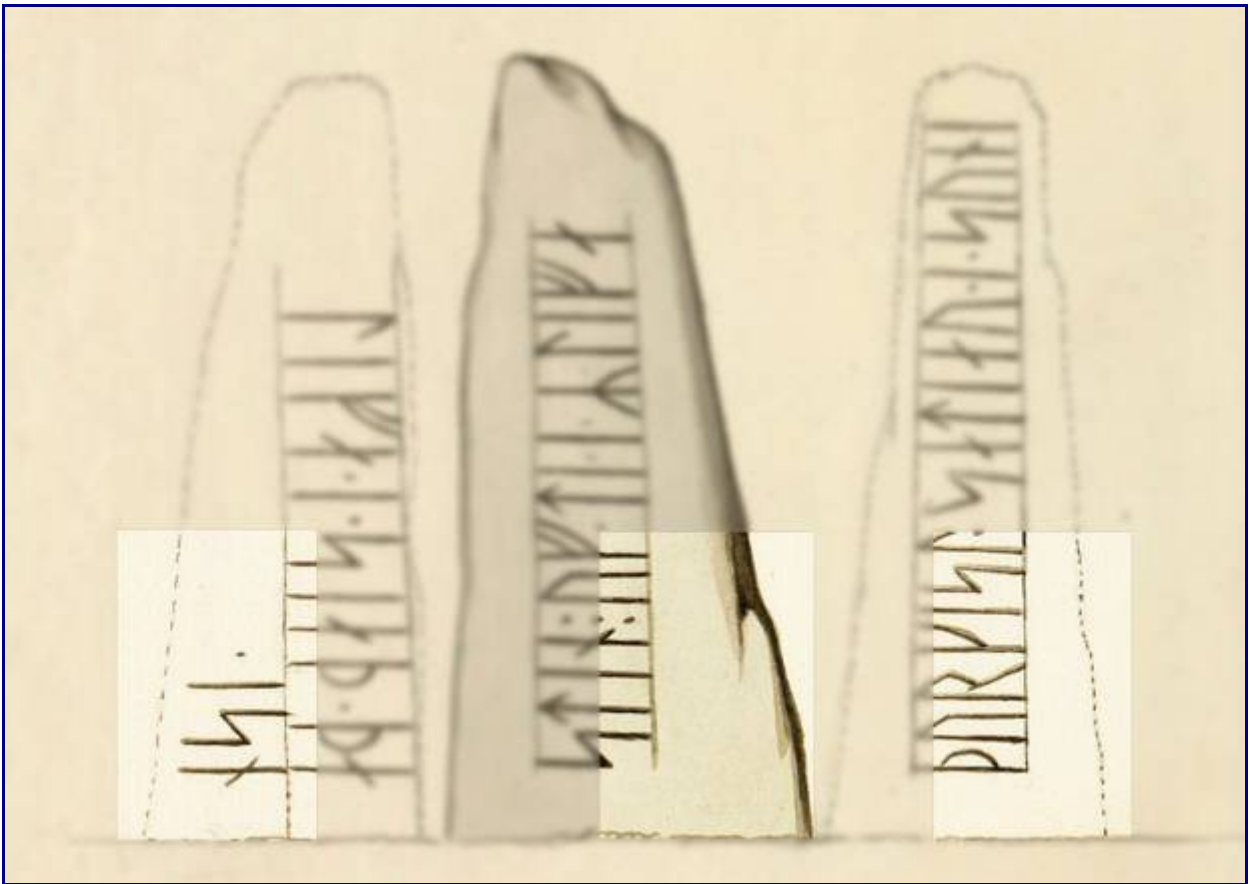
Ydby-stenen kaldes også Flarup-stenen og har længe været betragtet som gået tabt. Foto: Nationalmuseet/Lisbeth Imer

En runesten, som har været eftersøgt i knap 200 år, er dukket op på en terrasse i Thy til stor overraskelse for danske arkæologer.

Fundet af stenen markerer en afslutning på mysteriet om den forsvundne Ydby-stens skæbne, som folk har undret sig over i århundreder, skriver Nationalmuseet i en pressemeddelelse.

»Jeg havde ikke forventet, at den sten nogensinde skulle dukke op igen, men jeg helt sikker på, at vi har fat i den rigtige, fordi den bevarede del af stenens indskrift er det vikingetidige mansnavn ”Þorgisl”; på nudansk Troels, og teksten på runestenen omtaler netop en mand ved navn Troels,« siger Nationalmuseets runolog, Lisbeth Imer.

Historien bag Ydby-stenen eller Flarup-stenen, som den kaldes, går tilbage til 1741. Stenen er mest kendt fra en tegning fra 1767, hvorpå teksten »Troels satte sammen med Leves sønner på dette sted stenen efter Leve« kan læses.

Tegningen af Ydby-runestenen med de tre genfundne fragmenter fremhævet. Illustration: Nationalmuseet

Runestenen skulle ifølge en gammel dagbog stå på marken lige øst for landsbyen Flarup i Udby sogn i Thy. Det eneste problem er, at stenen i knap 200 år ikke har været at finde - hverken på marken ved Flarup eller nogen andre steder.

I 1841 blev stenen således eftersøgt af en landskabsmaler, men ingen - heller ikke de lokale gårdejere - vidste, hvad der var blevet af Ydby-stenen. Den blev derfor betragtet som gået tabt.

Men i november sidste år kontaktede landmand Ole Kappel Museum Thy med beskeden om, at han havde »en sten med nogle streger« liggende i haven. Han havde taget den og flere andre sten med hjem fra en gård, han havde opkøbt og revet ned for omkring 25 år siden.

Der er fundet tre stykker af runestenen, hvilket er knap halvdelen af den oprindelige sten. Foto: Nationalmuseet

Efter at have studeret stenene fra Ole Kappels have konstaterede arkæologer fra Nationalmuseet og Museum Thy i mandags, at der var tale om tre stykker af Ydby-stenen.

»På den ene lykkedes det os at finde toppen af de runer, som manglede på det fragment, der lå i haven. Og på en tredje sten var der spor efter runerne "nsi", hvilket jeg kan overføre direkte til tegningen fra 1767,« siger Lisbeth Imer.

Charlotte Boje Andersen fra Museum Thy betegner fundet som »et af de største øjeblikke i min tid som arkæolog«.

Hun tør nu godt slå fast, at mysteriet om runestensens skæbne er opklaret: Formentlig huggede en bondemand for et par hundrede år siden runestenen op for at benytte den i fundamentet til sin gård - den samme gård, som Ole Kappel købte og rev ned for 25 år siden.

Stenen bliver torsdag fotograferet og registreret af Nationalmuseet. Derpå bliver den udstillet på

Heltborg Museum ved Hurup Thy påsken over, før stenens rejse fortsætter til København og Nationalmuseet, hvor det skal vurderes, om stenstykkerne kan betegnes som danefæ.

Videre går nu jagten på resten af den forsvundne sten. De tre fundne stykker udgør nemlig kun knap halvdelen af den oprindelige runesten.

En kopi af Ydby-stenen blev i 2012 [sat op](#) i Flarup.

